

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор УІПА

_____ проф. Коваленко О.Е.

« ____ » _____ 20__ р.

ПОЛОЖЕННЯ

про Електронний архів (репозиторій) Української інженерно – педагогічної академії

1. Загальні положення.

1.1. Електронний архів (репозиторій) Української інженерно-педагогічної академії – скорочена назва EIAr UIPA – електронний архів (сховище) – місце, де накопичуються, зберігаються і підтримуються у належному стані документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені співробітниками будь-якого структурного підрозділу Академії. Документи та інші дані зберігаються у вигляді файлів, доступних для постійного безкоштовного, повнотекстового їх перегляду через Інтернет. Електронний архів (репозиторій) є частиною загальної електронної колекції Наукової бібліотеки, організований сектором новітніх бібліотечно-інформаційних технологій.

1.2. Назва Електронний архів (репозиторій) EIAr UIPA є скороченням повної назви Електронного архіву (репозиторію) Української інженерно – педагогічної академії англійською мовою (**Electronic Archive of Ukrainian Engineering Pedagogics Academy**). Адреса Електронного архіву (репозиторію) в Інтернеті: <http://DSpace.uipa.edu.ua>

1.3. Електронний архів (репозиторій) формується та функціонує згідно з такими документами:

- Законом України “Про авторське право і суміжні права” (№ 3793-12 від 23.12.1993), що встановлює авторське право на комп’ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;
- Законом України “Про Національну програму інформатизації” (№ 74/98-ВР від 04.02.1998);
- Закон України “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки” (№ 537-V від 09.01.2007), які визначають стратегію розв’язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, екологічної, науково-технічної, національно-культурної та іншої діяльності;
- Законом України “Про електронні документи та електронний документообіг”, який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;
- Законом України “Про захист інформації в автоматизованих системах”, який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в

автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї (№ 80/94-ВР від 05.07.1994);

- Законом України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” (№ 32/95-ВР від 27.01.1995);
- Положенням про наукову бібліотеку академії;
- Положенням про Електронний архів (репозиторій) академії;
- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання);
- ГОСТ 7.82—2001. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов (міждержавний стандарт) .

2. Призначення, основні завдання, функції:

2.1. Основне **призначення** EIAr UIPA – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів наукового загалу академії, надання відкритого доступу до них засобами Інтернет - технологій, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього простору.

2.2. Електронний архів (репозиторій) EIAr UIPA орієнтований на науковців, викладачів, аспірантів та студентів, його функції:

- навчальна, що спрямована на сприяння навчальному процесу;
- наукова, що спрямована на сприяння науково-дослідницькій діяльності;
- довідково-інформаційна, що спрямована на задоволення інформаційних запитів із різних галузей знань;
- накопичувальна, що спрямована на поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань і їх зберігання.

2.3. Основні завдання EIAr UIPA :

- Забезпечення місця і засобів централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів творів.
- Сприяння зростанню популярності академії шляхом представлення її наукової продукції у глобальній мережі. Збільшення використовуваності наукових публікацій працівників Української інженерно – педагогічної академії шляхом забезпечення вільного доступу до них через Інтернет.
- Створення надійної і доступної системи обліку публікацій наукових робіт працівників академії.

3. Управління репозиторієм

3.1. Загальне управління створенням та діяльністю EIAr UIPA здійснюється Координаційною радою, до складу якої входять проректор з наукової роботи, директор НБ, начальник служби з комп'ютерного забезпечення Відділу інформаційних технологій академії (ВІТ), начальник Відділу інформаційних технологій академії (ВІТ), фахівець з питань інтелектуального права сектору науково-дослідної частини (НДЧ), завідувач сектору новітніх бібліотечно –

інформаційних технологій, інженер – програміст НБ.

3.2. Основним ініціатором і засновником створення Електронного архіву (репозиторію) виступає Наукова бібліотека академії.

3.3. Технічне та програмне забезпечення підтримує у робочому стані сектор новітніх бібліотечно – інформаційних технологій НБ та ВІТ академії.

3.4. Адміністрування EIAr UIPA здійснюється інженером – програмістом Наукової бібліотеки.

3.5. За зберігання електронних документів Електронного архіву (репозиторію) несе відповідальність завідувач сектором новітніх бібліотечно – інформаційних технологій НБ.

3.6. Усі спірні питання щодо включення або вилучення твору (продукту) із Електронного архіву (репозиторію), визначення кола осіб, які можуть розміщувати свій твір (продукт), перелік документів і порядок їх розміщення вирішує Координаційна рада академії.

3.7. При необхідності до роботи з Електронним архівом (репозиторієм) академії долучаються працівники будь-якого відділу НБ або ЦІТ академії, заступники деканів з наукових питань, завідувачі кафедр.

4. Класифікація основних понять

- **Автор** – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.
- **Відкритий доступ (ВД)** - розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволений правовласниками. Технічне здійснення доступу всім охочим надається у будь-який час і без обмежень.
- **Виняткове (виключне) право** - це майнове право. Виняткове право може належати одному або декільком фізичним чи юридичним особам (правовласникам). Правовласник може на свій розсуд вирішувати або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.
- **Договір приєднання** – договір, умови якого встановлені Академією, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).
- **Інтелектуальні права** на твір включають майнове право і особисті немайнові права.
- **Особисті немайнові права** автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору, право на обнародування твору.
- **Репозиторій (електронний архів)** - це місце, де зберігаються і підтримуються різні дані. **Інституційний репозиторій відкритого доступу** – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.
- **Твори** – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою

ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків: літературно письмові твори – книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; аудіовізуальні твори; твори образотворчого мистецтва; фотографічні твори; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

5. Тематичний склад Електронний архів (репозиторію)

5.1. Електронний архів (репозиторій) академії EIAr UIPA є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура інституційного репозиторію академії складається із колекцій суб'єктів інтелектуальної власності: факультетів, кафедр та структурних підрозділів академії. Кожен суб'єкт може мати колекції: «Наукові роботи», «Навчальні видання», «Наукові роботи студентів» та інші. Особливий фонд, що включений до кореневого каталогу – «Академія» - зібрання з історії академії (сучасні твори, електронні копії рідкісних видань з фондів НБ, що стосуються історії академії та ін.). В разі необхідності за рішенням Координаційної ради можуть створюватися інші об'єкти та колекції.

5.2. Тематичний склад Електронного архіву (репозиторію) визначається факультетами відповідно до наукового напрямку та навчального процесу академії. До Електронного архіву (репозиторію) можуть бути залучені:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали конференцій (препринти або постпринти);
- наукові публікації працівників Української інженерно – педагогічної академії, надруковані в інших видавництвах за умови відсутності заборони з боку видавництва на їх розміщення в репозиторії;
- автореферати дисертацій, що захищені працівниками Української інженерно – педагогічної академії;
- інші матеріали наукового, освітнього та методичного призначення за бажанням їх автора.

5.3. За видами електронних ресурсів репозиторій не має обмежень. Це можуть бути будь-які електронні текстові дані, електронні числові дані, електронні картографічні дані, електронні зображення (відео, презентації), електронні звукові дані, електронні інтерактивні мультимедіа.

5.4. Хронологічні рамки твору (продукту) для розміщення в репозиторію не встановлюються.

5.5. За рівнем доступності документи в репозиторії можуть бути у відкритому доступі або, за бажанням автора, в авторизованому.

6. Принципи створення і функціонування Електронного архіву

(репозиторію)

6.1. EIAr UIPA є веб-орієнтована кумулятивна постійнодіюча база даних цифрових копій документів, що визначені однією організацією – Академією.

6.2. Електронний архів (репозиторій) створюється за допомогою програмного забезпечення відкритого доступу DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту, що підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати електронний репозиторій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та ін.

6.3. Електронний архів (репозиторій) поповнюється документами шляхом самоархівування продукту автором або шляхом передачі документу до НБ. Для отримання можливості самоархівування автори повинні зареєструватись та отримати відповідні права (дозвіл) для роботи. Адміністратор БД складає реєстр авторів, надаючи їм права на депонування твору (продукту).

6.4. Депозитором може бути як автор, так і уповноважений працівник бібліотеки. За бажанням автора його роботу може розміщувати у Електронному архіві (репозиторії) репозиторії депозитор-бібліотекар. При цьому автор надає у Наукову бібліотеку (НБ, 2- й корп., 2-й поверх, сектор новітніх бібліотечно – інформаційних технологій) електронну версію роботи у будь-якому форматі, що зчитується машиною, і набір 5 -7 ключових слів трьома мовами: українською, російською та англійською.

6.5. Допускаються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Однак у кожному з видів рекомендуються для використання певні формати:

Формати, що рекомендуються для застосування при розміщенні матеріалів		
Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf, doc
Презентація	Microsoft Powerpoint	ppt
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Аудіо	WAV, MP3	wav, mp3

Відео	MPEG	mpeg, mpg, mpe
-------	------	----------------

6.6. Роботи аспірантів і студентів можуть бути розміщені за наявності рекомендації наукового керівника, який реєструється у Електронному архіві (репозиторії) і підтверджує свою рекомендацію.

6.7. На прохання автора електронна публікація може вилучатися з відкритого доступу або замінюватися прихованою формою повного тексту (до електронної публікації немає доступу, а при необхідності доступ поновлюється); ця процедура здійснюється співробітником бібліотеки.

6.8. Якщо (Наукова рада факультету) визнає низький рівень роботи, що представлена автором у факультетському розділі Електронного архіву (репозиторію) Координаційна рада дає доручення адміністратору EIAr UIPA вилучити цей документ.

6.9. Публікації, що передаються у Електронний архів (репозиторій), забезпечуються заголовками, прізвищами авторів, анотацією (якщо вона є) мовою оригіналу та ключовими словами українською, російською та англійською мовами.

7. Права і обов'язки авторів, продукти яких зберігаються в Електронному архіві (репозиторії)

7.1. Відкритий доступ до твору (продукту) не відмінює авторського права. Особисті немайнові права автора не можуть бути з цієї причини відчужені і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Майнове право інтелектуальної власності на твір автор реалізує, добровільно приймаючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернеті і підтверджуючи це Авторським договором в електронному або паперовому вигляді. (Додаток №1)

7.2. Твір (продукт) не може бути розміщений у EIAr UIPA, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого та сімейного життя, завдає шкоду громадському порядку, здоров'ю та моральному стану особистості, містить інформацію, що є державною таємницею і охороняється законом.

7.3. Підписуючи Авторський договір Автор передає Академії на безоплатній основі права використання інтелектуального продукту на підставі Авторського договору:

- на внесення твору до бази даних EIAr UIPA;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи його змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без отримання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- на розміщення електронних копій документу у відкритий доступ в мережі Інтернет.

7.4. У Авторському договорі автор підтверджує, що розміщуючи роботу у EIAr UIPA, він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

7.5. Авторським договором Автор підтверджує, що на момент розміщення продукту у EIAr UIPA лише йому належать майнові права на нього, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що ні повністю, ні частково не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

7.6. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, які заявили свої права на продукт, відшкодовує Академії всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір (продукт).

7.7. У випадку, коли твір (продукт) створено у співавторстві, кожен із авторів приймає умови цього договору і дає згоду на розміщення такого продукту в EIAr UIPA.

7.8. Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати такі права на використання твору третім особам.

7.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на продукт, які мав на момент розміщення твору у репозиторії відкритого доступу, (а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора). Тоді він сам або за допомогою системного адміністратора вилучає роботу з репозиторію.

7. Робоча група репозиторію

– Рибальченко О.М. – вчений секретар НБ;

Чертищева Н.М. – завідувача сектором новітніх бібліотечно-інформаційних технологій НБ;

Нестеренко О.В. – інженер – програміст НБ;

Палажов Д.О. – інженер НБ;

Ніколаєва Т.Ю. – бібліотекар категорії НБ;

Єршоміна О.І. – провідний бібліотекар НБ.

Розглянуто Вченою радою

Української інженерно – педагогічної академії

« ____ » _____ 20__ р.